DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 28 juni 2007 *

I mål C-363/05,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av VAT and Duties Tribunal, London (Förenade kungariket), genom beslut av den 19 september 2005, som inkom till domstolen den 26 september 2005, i målet

JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc,

The Association of Investment Trust Companies

mot

The Commissioners of HM Revenue and Customs

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Rosas (referent) samt domarna J. Klučka, U. Lõhmus, A.Ó. Caoimh och P. Lindh,

* Rättegångsspråk: engelska.

generaladvokat: J. Kokott,
justitiesekreterare: förste handläggaren Lynn Hewlett,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 13 december 2006,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc, genom K.P.E. Lasok, QC, och M. Angiolini, barrister, befullmäktigade av A. Khan, solicitor,

— Förenade kungarikets regering, genom C. Gibbs och R. Hill, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom R. Lyal och M. Afonso, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 1 mars 2007 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 13 B d 6 i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas

lagstiftning rörande omsättningsskatter — Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund (EGT L 145, s. 1; svensk specialutgåva, område 9, volym 1, s. 28) (nedan kallat sjätte direktivet).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust plc (nedan kallat Claverhouse) och The Association of Investment Trust Companies, vilka är sökande i målet vid den nationella domstolen, och å andra sidan Commissioners of HM Revenue and Customs (nedan kallade Commissioners) rörande Commissioners beslut att inte medge undantag från mervärdesskatteplikt för förvaltningstjänster som tillhandahålls ett investmentbolag (Investment Trust Company) (nedan kallat ITC).

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 Enligt artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet skall medlemsstaterna undanta följande verksamheter från mervärdesskatteplikt och fastställa de villkor som krävs för att säkerställa en riktig och enkel tillämpning och förhindra eventuell skatteflykt, skatteundandragande eller missbruk:

"Förvaltning av särskilda investeringsfonder såsom dessa definieras av medlemsstaterna."

4 I artikel 1 i rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EGT L 375, s. 3; svensk specialutgåva, område 6, volym 2, s. 116), i dess lydelse efter att ha ändrats vid flera tillfällen, bland annat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/108/EG av den 21 januari 2002 (EGT L 41, s. 35) och senast genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/1/EG av den 9 mars 2005 (EUT L 79, s. 9) (nedan kallat fondföretagsdirektivet), föreskrivs följande:

"1. Medlemsstaterna skall tillämpa detta direktiv på företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (här nedan kallade 'fondföretag') hemmahörande inom staternas territorier.

2. Vid tillämpning av detta direktiv skall, om inte annat följer av artikel 2, med fondföretag avses företag

— som har till enda syfte att företa kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper och/eller i andra likvida finansiella tillgångar som avses i artikel 19.1 med kapital från allmänheten och som tillämpar principen om riskspridning, och

— vars andelar på begäran av innehavarna återköps eller inlöses med medel ur företagets tillgångar. En åtgärd som ett fondföretag vidtar för att säkra att börsvärdet av dess andelar inte i någon väsentlig mån avviker från andelarnas nettovärde skall jämställas med återköp eller inlösen.

...

3. Sådana företag kan bildas med stöd av lag, antingen på kontraktsrättslig grund (som värdepappersfonder förvaltade av förvaltningsföretag) eller enligt trustlagstiftning (som 'unit trusts') eller på bolagsrättslig grund (som investeringsbolag)."

5 Enligt artikel 2.1 i fondföretagsdirektivet skall företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (nedan kallade företag för kollektiva investeringar) av sluten typ inte anses som fondföretag i direktivets mening.

6 I sjätte skälet i fondföretagsdirektivet föreskrivs följande:

"Samordningen av medlemsstaternas lagstiftning skall till en början begränsas till att avse företag för kollektiva investeringar av icke sluten typ som utbjuder sina andelar till allmänheten inom gemenskapen och som har som enda syfte att investera i överlåtbara värdepapper (dvs. väsentligen överlåtbara värdepapper som är officiellt noterade vid fondbörser eller liknande reglerade marknadsplatser). Regleringen av företag för kollektiva investeringar som inte omfattas av direktivet erbjuder en mängd problem som måste lösas med hjälp av andra bestämmelser, och sådana företag kommer följaktligen att bli föremål för samordning i ett senare skede."

Den nationella lagstiftningen

7 Artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet införlivades med Förenade kungarikets rättsordning genom 1994 års lag om mervärdesskatt (Value Added Tax Act från år 1994) (nedan kallad VATA 1994).

8 I punkterna 9 och 10, grupp 5, i bilaga 9 till VATA 1994 undantas förvaltning av auktoriserade investeringsfonder (authorised unit trust) (nedan kallad AUT) respektive förvaltning av tillgångar i investeringsbolag med rörligt aktiekapital (open-ended investment company) (nedan kallat OEIC) från skatteplikt.

9 Begreppen AUT och OEIC som används i VATA 1994 definieras i 2000 års lag om finansiella tjänster och marknader (Financial Services and Markets Act 2000), genom vilken fondföretagsdirektivet delvis har införlivats med Förenade kungarikets rättsordning.

10 Av handlingarna i målet framgår att ITC:er i princip definieras enligt kriterierna i section 842 i 1988 års lag om inkomstskatt och bolagsskatt (Income and Corporation Taxes Act 1988). I denna bestämmelse fastställs vilka kriterier som ett bolag måste uppfylla för att i egenskap av ITC undantas från skatteplikt på värdeökningar.

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

11 Claverhouse är ett ITC vars aktieportfölj förvaltas av extern förvaltare, närmare bestämt av JP Morgan Fleming Asset Management (UK) Limited.

12 Claverhouse är mervärdesskattepliktigt för de förvaltningstjänster som det erhåller. Enligt Commissioners är förvaltningstjänster som tillhandahålls ett ITC nämligen inte undantagna från mervärdesskatteplikt. Claverhouse har sålunda, under en tioårsperiod som avslutades den 31 december 2003, betalat in mervärdesskatt på 2,7 miljoner GBP som inte är återbetalningsbar.

13 Under dessa omständigheter valde Claverhouse och The Association of Investment Trust Companies (en sammanslutning som företräder ett visst antal ITC:er som bedriver verksamhet på marknaden i Förenade kungariket) att väcka talan mot Commissioners vid VAT and Duties Tribunal, London.

14 Av beslutet om hänskjutande följer att AUT:er, som bildats enligt trustlagstiftning, och OEIC:er, som bildats på bolagsrättslig grund, utgör kollektiva särskilda investeringsfonder och att antalet andelar respektive aktier häri som innehas av investerare varierar beroende på gjorda investeringar. AUT:er och OEIC:er är nämligen fonder med rörligt aktiekapital (eller öppna fonder) som är skyldiga att återköpa andelar eller aktier från investerare som vill sälja dem. ITC:er, vilka bildas på bolagsrättslig grund, är däremot fonder med fast aktiekapital (eller slutna fonder). ITC:er utgör kollektiva investeringsbolag som bildas i form av aktiebolag och noteras vid fondbörser. En investerare som vill sälja sitt innehav i den sistnämnda typen av fond säljer som regel sina aktier på en sekundär marknad såsom en fondbörs på vilken priset avgörs av utbudet och efterfrågan på marknaden.

15 Den hänskjutande domstolen har preciserat att ITC:er, till skillnad från AUT:er och OEIC:er, inte kräver auktorisation från Financial Services Authority (kontrollmyndighet för finansiella tjänster) enligt 2000 års lag om finansiella tjänster och marknader (Financial Services and Markets Act 2000). I likhet med börsnoterade bolag regleras emellertid dessa bolag av Financial Services Authority i egenskap av Listing Authority (börsnoteringsmyndighet).

16 Den hänskjutande domstolen har dessutom anfört att en extern förvaltare måste anlitas för förvaltningen av AUT:er och OEIC:er, medan ITC:er förfogar över en styrelse som kan sköta kapitalförvaltningen. Likväl anförtror 90 procent av alla ITC:er kapitalförvaltningen åt externa fondförvaltare.

17 Slutligen framgår det av beslutet om hänskjutande att det i Förenade kungariket förhåller sig så, att OEIC:er med rörligt aktiekapital, som utgör företag för kollektiva investeringar i den mening som avses i fondföretagsdirektivet och som måste anlita extern förvaltare för förvaltningen av företagens fonder, inte är skyldiga att erlägga mervärdesskatt på de tjänster som tillhandahålls av deras externa förvaltare. Investmentbolag med fast aktiekapital, som ITC:er, åtnjuter däremot inte någon sådan skattebefrielse.

18 Under dessa omständigheter har den hänskjutande domstolen beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1. Kan begreppet 'särskilda investeringsfonder' i artikel 13 B d 6 i sjätte mervärdesskattedirektivet också omfatta sådana investeringsfonder med fast aktiekapital som ITC:er?

2. Om den första frågan besvaras jakande, innebär formuleringen 'såsom dessa definieras av medlemsstaterna' i artikel 13 B d 6 [i sjätte direktivet]

(a) att medlemsstaterna har rätt att välja ut vissa 'särskilda investeringsfonder' som förekommer i den egna medlemsstaten vilka kan omfattas av undantaget från skatteplikten för förvaltningstjänster och att utesluta andra tjänster från undantaget, eller

(b) innebär den att medlemsstaterna skall fastställa vilka fonder i den egna medlemsstaten som omfattas av definitionen 'särskilda investeringsfonder' och att undantaget skall gälla alla sådana fonder?

3. Om svaret på den andra frågan är att medlemsstaterna kan välja vilka 'särskilda investeringsfonder' som skall omfattas av undantaget från skatteplikt, på vilket sätt påverkar då principerna om skatteneutralitet, likabehandling och förebyggande av en snedvridning av konkurrensen utnyttjandet av detta utrymme för skönsmässig bedömning?

4. Har artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet direkt effekt?"

Prövning av tolkningsfrågorna

Inledande synpunkter

19 Enligt fast rättspraxis utgör undantagen från skatteplikt i artikel 13 i sjätte direktivet självständiga gemenskapsrättsliga begrepp som måste ges en gemenskapsrättslig definition för undvikande av skillnader vid tillämpningen av mervärdesskattesystemet medlemsstaterna emellan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 mars 2005 i mål C-428/02, Fonden Marselisborg Lystbådehavn, REG 2005, s. I-1527, punkt 27, av den 26 maj 2005 i mål C-498/03, Kingscrest Associates och Montecello, REG 2005, s. I-4427, punkt 22, av den 1 december 2005 i de förenade målen C-394/04 och C-395/04, Ygeia, REG 2005, s. I-10373, punkt 15, av den 4 maj 2006 i mål C-169/04, Abbey National, REG 2006, s. I-4027, punkt 38, och av den 14 december 2006 i mål C-401/05, VDP Dental Laboratory, REG 2006, s. I-12121, punkt 26).

20 Icke desto mindre kan gemenskapslagstiftaren överlämna åt medlemsstaterna att definiera vissa begrepp i ett undantag (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 mars 1996 i mål C-468/93, Gemeente Emmen, REG 1996, s. I-1721, punkt 25, och domen i det ovannämnda målet Abbey National, punkt 39).

21 I sådana fall ankommer det på medlemsstaterna att definiera de aktuella begreppen i sin interna rättsordning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 april 2006 i de förenade målen C-443/04 och C-444/04, Solleveld och van den Hout-van Eijnsbergen, REG 2006, s. I-3617, punkt 29), samtidigt som de skall följa de begrepp i undantaget som har använts av gemenskapslagstiftaren.

22 Av rättspraxis på området för mervärdesskatt följer dessutom att medlemsstaterna, när det ankommer på dem att definiera vissa begrepp i ett undantag, inte får äventyra de syften som eftersträvas med sjätte direktivet eller de allmänna principer som ligger till grund för direktivet, i synnerhet inte principen om skatteneutralitet (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Gemeente Emmen, punkt 25, och av den 12 januari 2006 i mål C-246/04, Turn- und Sportunion Waldburg, REG 2006, s. I-589, punkt 31).

Den första tolkningsfrågan

23 Med den första frågan önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida begreppet "särskilda investeringsfonder" i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet omfattar sådana investeringsfonder med fast aktiekapital som ITC:er.

24 I motsats till Förenade kungarikets regering anser sökandena i målet vid den hänskjutande domstolen och Europeiska gemenskapernas kommission att uttrycket "särskilda investeringsfonder" kan omfatta sådana investeringsfonder med fast aktiekapital som ITC:er.

25 Det skall noteras att begreppet "särskilda investeringsfonder" inte definieras i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet.

26 I punkt 53 i domen i det ovannämnda målet Abbey National slog domstolen fast att artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet avser alla särskilda investeringsfonder oavsett deras rättsliga form. Bestämmelsens tillämpningsområde omfattar således både företag för kollektiva investeringar som bildats på kontraktsrättslig grund eller i form av truster och de som bildats på bolagsrättslig grund.

27 Eftersom den rättsliga formen saknar betydelse för tillämpningen av begreppet "särskilda investeringsfonder" i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet skall domstolen undersöka vilken betydelse den operativa formen har i detta hänseende.

28 Det följer varken av lydelsen eller av sammanhanget i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet att gemenskapslagstiftarens avsikt var att medlemsstaterna skulle kunna föreskriva skillnader i behandling beroende på de särskilda investeringsfondernas operativa form när de definierar begreppen i ett undantag.

29 Det skulle strida mot principen om skatteneutralitet att tolka artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet så, att förvaltning av fonder med rörligt aktiekapital är undantagen från mervärdesskatteplikt, men inte förvaltning av fonder med fast aktiekapital. Nämnda princip utgör en av grunderna för det gemensamma mervärdesskattesystem som införts genom sjätte direktivet och utgör hinder för att näringsidkare som genomför samma transaktioner behandlas på olika sätt när det gäller påförande av mervärdesskatt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 september 2004 i mål C-382/02, Cimber Air, REG 2004, s. I-8379, punkterna 23 och 24, och av den 8 december 2005 i mål C-280/04, Jyske Finans, REG 2005, s. I-10683, punkt 39, samt domen i det ovannämnda målet Abbey National, punkt 56).

30 Såsom generaladvokaten har anfört i punkt 21 i sitt förslag till avgörande uppvisar fonder med fast aktiekapital inte någon relevant skillnad som på förhand utgör hinder för att de, i likhet med fonder med rörligt aktiekapital, kvalificeras som särskilda investeringsfonder i den mening som avses i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet.

31 I motsats till vad som har gjorts gällande av Förenade kungarikets regering kan bestämmelserna i fondföretagsdirektivet inte med framgång åberopas till stöd för en begränsad tolkning av begreppet "särskilda investeringsfonder" i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet.

32 Det följer i och för sig av skälen till och ordalydelsen av fondföretagsdirektivet att det syftar till att samordna nationell lagstiftning om företag för kollektiva investeringar. När sjätte direktivet antogs hade gemenskapsterminologin på området för särskilda investeringsfonder likväl ännu inte harmoniserats, vilket generaladvokaten har anfört i punkt 22 i sitt förslag till avgörande. Fondföretagsdirektivet, vars artikel 1.3 innehåller en definition av företag för kollektiva investeringar, antogs nämligen först år 1985 (se domen i det ovannämnda målet Abbey National, punkt 55).

33 Även om uttrycket "särskilda investeringsfonder", såsom det förekommer i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet, används som beteckning för företag för kollektiva investeringar som bildats på kontraktsrättslig grund i vissa språkversioner av artikel 1.3 i fondföretagsdirektivet (till exempel i den spanska, den franska, den italienska och den portugisiska språkversionen) för att beskriva fonder med rörligt aktiekapital som bildats på kontraktsrättslig grund i motsats till fonder som bildats i form av truster eller på bolagsrättslig grund, är detta inte fallet med andra språkversioner, däribland den engelska, den danska och den tyska versionen (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Abbey National, punkt 55).

34 Slutligen kan det inte med framgång göras gällande att den harmonisering som skedde genom fondföretagsdirektivet inte omfattar fonder med fast aktiekapital. Det skall i detta hänseende konstateras att sådana fonder, såsom kommissionen har gjort gällande, inte helt undantas från den samordning som avses i detta direktiv. Det följer nämligen av sjätte skälet häri att dessa fonder endast temporärt undantas från samordning enligt direktivet. Det är således inte uteslutet att särskilda investeringsfonder med fast aktiekapital harmoniseras i ett senare skede.

35 Av det ovan anförda följer att ett sådant investmentbolag med fast aktiekapital som ett ITC, vars förvaltning sköts av en extern förvaltare, kan omfattas av begreppet "särskilda investeringsfonder" i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet.

36 Det saknar betydelse för denna tolkning att fonder med fast aktiekapital inte har en skyldighet att anlita en extern förvaltare, utan kan välja att själva sköta sin förvaltning. Det faktum att sådana fonder med fast aktiekapital som ITC:er, till skillnad från OEIC:er, själva får sköta förvaltningen och inte är underkastade skyldigheten att anlita en extern förvaltare saknar nämligen betydelse för ett ITC som väljer att anlita en extern förvaltare. När en sådan fond väljer att anlita en extern förvaltare befinner den sig objektivt sett i samma situation som en öppen fond, som till exempel ett OEIC, som har en skyldighet att anlita en extern förvaltare.

37 Den första frågan skall därför besvaras så, att artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet skall tolkas så, att begreppet "särskilda investeringsfonder" i denna bestämmelse kan omfatta sådana särskilda investeringsfonder med fast aktiekapital som ITC:er.

Den andra och den tredje tolkningsfrågan

38 Med den andra och den tredje frågan önskar den hänskjutande domstolen i sak få klarhet i vilken räckvidd som uttrycket "såsom dessa definieras av medlemsstaterna" i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet har.

39 Sökandena i målet vid den hänskjutande domstolen och kommissionen anser att medlemsstaterna endast är behöriga att fastställa vilka fonder, bland de fonder som förekommer i den egna medlemsstaten, som omfattas av definitionen av "särskilda investeringsfonder". Kommissionen anser att när en fond väl har bedömts utgöra en särskild investeringsfond, måste den kunna omfattas av undantaget från mervärdesskatteplikt i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet. Frågan huruvida systemet för mervärdesskatt faktiskt skall tillämpas eller ej omfattas således inte av medlemsstatens utrymme för skönsmässig bedömning. Kommissionen har tillagt att identifieringen av fonder skall ske med beaktande av bestämmelserna i fondföretagsdirektivet.

40 Förenade kungarikets regering har gjort gällande att en extensiv tolkning av begreppet "särskilda investeringsfonder" i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet måste kombineras med en tolkning av uttrycket "såsom dessa definieras av medlemsstaterna", enligt vilken medlemsstaterna förfogar över ett stort utrymme för skönsmässig bedömning vid valet av de fonder som skall omfattas av undantaget från skatteplikt.

41 Det skall med ens noteras att uppgiften att definiera innehållet i begreppet "särskilda investeringsfonder" inte på något sätt innefattar en rätt för medlemsstaterna att välja ut vissa fonder som förekommer i den egna medlemsstaten och fastställa att dessa, men inte andra fonder, omfattas av undantaget från skatteplikten. Det följer nämligen av punkt 21 i förevarande dom att uttrycket "särskilda investeringsfonder" skall vara utgångspunkt för det utrymme för skönsmässig bedömning som har anförtrotts medlemsstaterna.

42 Tolkningen enligt vilken det ankommer på medlemsstaterna att välja ut vilka investeringsfonder som omfattas av undantaget och att utesluta andra från undantaget står emellertid i ett motsatsförhållande till uttrycket "särskilda investeringsfonder" i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet, vars syfte är att undvika skillnader vid tillämpningen av mervärdesskattesystemet på sådana fonder.

43 I artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet ges medlemsstaterna således endast behörighet att i sin interna rättsordning definiera vilka fonder som omfattas av begreppet "särskilda investeringsfonder". Såsom framgår av punkt 22 i förevarande dom skall denna behörighet utövas med iakttagande av de syften som eftersträvas med sjätte direktivet och principen om skatteneutralitet, vilken ligger till grund för det gemensamma systemet för mervärdesskatt.

44 Domstolen skall därför undersöka huruvida gränserna för det utrymme för skönsmässig bedömning som medlemsstaterna ges i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet iakttas när en skattskyldig yrkar att de förvaltningstjänster som tillhandahålls honom skall anses utgöra förvaltning av en särskild investeringsfond och därmed skall undantas från mervärdesskatt enligt nämnda bestämmelse.

45 Det skall i detta hänseende noteras att syftet med undantaget från skatteplikt för transaktioner som är knutna till förvaltningen av särskilda investeringsfonder enligt artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet särskilt är att underlätta för investerare att placera pengar i värdepapper via investeringsföretag, genom att ta bort kostnaderna för mervärdesskatt. Syftet med denna bestämmelse är nämligen att säkerställa den skattemässiga neutraliteten när det gäller valet mellan direkta placeringar i värdepapper och investeringar via företag för kollektiva investeringar (domen i det ovannämnda målet Abbey National, punkt 62).

46 Det skall dessutom erinras om att principen om skatteneutralitet, vilken ligger till grund för det gemensamma systemet för mervärdesskatt, utgör hinder för att näringsidkare som genomför samma transaktioner behandlas på olika sätt när det gäller påförande av mervärdesskatt. Det är emellertid inte nödvändigt att det rör sig om identiska transaktioner. Av fast rättspraxis framgår nämligen att nämnda princip utgör hinder för att liknande och således konkurrerande tjänster behandlas olika i mervärdesskattehänseende (se bland annat dom av den 23 oktober 2003 i mål C-109/02, kommissionen mot Tyskland, REG 2003, s. I-12691, punkt 20, och av den 17 februari 2005 i de förenade målen C-453/02 och C-462/02, Linneweber och Akritidis, REG 2005, s. I-1131, punkt 24, samt domen i det ovannämnda målet Kingscrest, Associates och Montecello, punkt 54, och dom av den 8 juni 2006 i

mål C-106/05, L.u.P., REG 2006, s. I-5123, punkt 32, samt domarna i de ovannämnda målen Turn- und Sportunion Waldburg, punkt 33, och Solleveld och van den Hout-van Eijnsbergen, punkt 39).

47 Principen om skatteneutralitet inkluderar principen om att snedvridningar av konkurrensen till följd av olikbehandling i mervärdesskattehänseende skall undanröjas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 3 maj 2001 i mål C-481/98, kommissionen mot Frankrike, REG 2001, s. I-3369, punkt 22). Snedvridningar föreligger så snart som det har visats att tjänsterna konkurrerar med varandra och behandlas olika i mervärdesskattehänseende (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 mars 2001 i mål C-404/99, kommissionen mot Frankrike, REG 2001, s. I-2667, punkterna 45–47). Det saknar betydelse i detta hänseende om snedvridningen är omfattande eller ej.

48 Av det ovan anförda följer att det strider mot syftet med artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet och mot principen om skatteneutralitet att tillämpa nationella bestämmelser enligt vilka förvaltning av särskilda investeringsfonder med fast aktiekapital inte omfattas av undantaget från skatteplikt i nämnda artikel, i den mån som nämnda fonder utgör företag för kollektiva investeringar, vilka gör det möjligt för investerare att placera pengar i värdepapper och konkurrera med fonder som är undantagna från mervärdesskatteplikt.

49 Det ankommer på den hänskjutande domstolen att, med beaktande av vad som anges i förevarande dom, pröva huruvida tillämpningen av de nationella bestämmelser som är aktuella i det nu aktuella nationella målet är förenlig med syftet med artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet och principen om skatteneutralitet.

50 I det avseendet kan ytterligare några anvisningar ges till den hänskjutande domstolen, med ledning av de uppgifter som den har lämnat. Det har i alla händelser fastställts att förvaltning av AUT:er och OEIC:er som utgör företag för kollektiva investeringar såsom dessa definieras i fondföretagsdirektivet undantas

från mervärdesskatt i Förenade kungariket. ITC:er utgör visserligen för närvarande inte företag för kollektiva investeringar i den mening som avses i fondföretagsdirektivet, men som den hänskjutande domstolen har påpekat utgör AUT:er, OEIC:er och ITC:er likväl tre former för delade investeringar med riskspridning. Den hänskjutande domstolen anser dessutom att ITC:er, i likhet med AUT:er och OEIC:er, erbjuder placeringar i värdepapper via företag för kollektiva investeringar, vilket gör det möjligt för privata investerare att investera i stora värdepappersportföljer och på så sätt minska aktiemarknadsrisken.

51 Av de uppgifter som har lämnats till domstolen framgår således att förvaltning av ITC:er omfattas av syftet med sjätte direktivet och att ITC:er utgör investeringsfonder som liknar AUT:er och OEIC:er, vilka omfattas av begreppet "särskilda investeringsfonder". Under dessa omständigheter förefaller det, med hänsyn till syftet med artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet och principen om skatteneutralitet, obefogat att ITC:er inte omfattas av undantaget från skatteplikt enligt nämnda bestämmelse.

52 Såsom kommissionen har anfört ingår inte frågan huruvida denna tolkning innebär att undantaget i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet också skall anses omfatta andra fonder än de som är aktuella i målet vid den nationella domstolen bland de tolkningsfrågor som har hänskjutits till domstolen.

53 Det skall tilläggas att det faktum att fonder betecknas som "särskilda investeringsfonder" i nationell rätt inte är tillräckligt för att de skall omfattas av ett sådant undantag från skatteplikten i gemenskapsrätten som är aktuellt i målet vid den nationella domstolen. Det krävs nämligen också att det är fråga om fonder som omfattas av begreppet "särskilda investeringsfonder" i den mening som avses i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet och som kan undantas från skatteplikt mot bakgrund av syftet med direktivet och principen om skatteneutralitet.

54 Med beaktande av vad som har anförts ovan skall den andra och den tredje frågan besvaras enligt följande. Artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet skall tolkas så, att medlemsstaterna förfogar över ett utrymme för skönsmässig bedömning när de fastställer vilka fonder i den egna medlemsstaten som omfattas av begreppet "särskilda investeringsfonder" med avseende på tillämpningen av det undantag från skatteplikten som föreskrivs i denna bestämmelse. Icke desto mindre är medlemsstaterna vid utövandet av denna behörighet skyldiga att iaktta det syfte som eftersträvas med nämnda bestämmelse, nämligen att underlätta för investerare att placera pengar i värdepapper via investeringsföretag, samtidigt som principen om skatteneutralitet skall säkerställas såvitt avser uttag av mervärdesskatt på förvaltning av särskilda investeringsfonder som konkurrerar med andra särskilda investeringsfonder, som till exempel fonder som omfattas av tillämpningsområdet för fondföretagsdirektivet.

Den fjärde frågan

55 Med den fjärde frågan önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet har direkt effekt.

56 Sökandena i målet vid den nationella domstolen anser att de har rätt att åberopa denna bestämmelse. Enbart den omständigheten att den tycks lämna ett visst utrymme för skönsmässig bedömning åt medlemsstaterna med avseende på hur de definierar särskilda investeringsfonder kan inte utgöra hinder för att åberopa bestämmelsen när de nationella bestämmelser genom vilka den har införlivats överskrider gränserna för nämnda utrymme för skönsmässig bedömning i det att de strider mot principen om skatteneutralitet och/eller det syfte som eftersträvas med det undantag från skatteplikt som föreskrivs i nämnda bestämmelse. Kommissionen delar denna uppfattning och har tillagt att artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet kan åberopas direkt, eftersom gränserna för medlemsstaternas utrymme för skönsmässig bedömning är tydliga, precisa och tillräckligt ovillkorliga.

57 Förenade kungarikets regering anser däremot att artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet saknar direkt effekt, eftersom den kräver ett kompletterande införlivande från medlemsstaternas sida.

58 Det följer av fast rättspraxis att bestämmelserna i ett direktiv, i alla de fall då de med avseende på sitt innehåll framstår som ovillkorliga och tillräckligt precisa, kan åberopas gentemot alla nationella bestämmelser som inte överensstämmer med direktivet, om genomförandeåtgärder inte har vidtagits i tid, eller då de är av sådan art att det i dem fastslås rättigheter som enskilda kan göra gällande gentemot staten (se dom av den 19 januari 1982 i mål 8/81, Becker, REG 1982, s. 53, punkt 25, svensk specialutgåva, volym 6, s. 285, av den 10 september 2002 i mål C-141/00, Kügler, REG 2002, s. I-6833, punkt 51, och av den 20 maj 2003 i de förenade målen C-465/00, C-138/01 och C-139/01, Österreichischer Rundfunk m.fl., REG 2003, s. I-4989, punkt 98, samt domen i det ovannämnda målet Linneweber och Akritidis, punkt 33).

59 Vad avser innehållet i artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet konstaterar domstolen att det anges tillräckligt precist och ovillkorligt att förvaltning av särskilda investeringsfonder skall undantas från skatteplikt.

60 Det faktum att det i denna bestämmelse bekräftas att medlemsstaterna har ett visst utrymme för skönsmässig bedömning innebär inte att denna tolkning förlorar sin giltighet när den omtvistade tjänsten, enligt objektiva kriterier, uppfyller de kriterier som avses i nämnda undantag från skatteplikt (se analogt dom av den 6 november 2003 i mål C-45/01, Dornier, REG 2003, s. I-12911, punkt 81).

61 Det faktum att artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet ger medlemsstaterna ett visst utrymme för skönsmässig bedömning genom att föreskriva att de är behöriga att definiera de särskilda investeringsfonderna utgör följaktligen inte hinder för enskilda att direkt åberopa bestämmelsen (se analogt domen i det ovannämnda målet

Dornier, punkt 81) när en medlemsstat med utnyttjande av detta utrymme för skönsmässig bedömning har antagit nationella bestämmelser som strider mot direktivet (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Linneweber och Akritidis, punkterna 36 och 37).

62 Den fjärde frågan skall därför besvaras enligt följande. Artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet har direkt effekt i den meningen att en skattskyldig kan åberopa artikeln vid nationell domstol till stöd för ett yrkande om att nationella bestämmelser som påstås strida mot nämnda artikel inte skall tillämpas.

Rättegångskostnader

63 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttranden till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

1) **Artikel 13 B d 6 i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter — Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund skall tolkas så, att begreppet "särskilda investeringsfonder" i denna**

bestämmelse kan omfatta sådana särskilda investeringsfonder med fast aktiekapital som investmentbolag (Investment Trust Companies).

2) **Artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet 77/388 skall tolkas så, att medlemsstaterna förfogar över ett utrymme för skönsmässig bedömning när de fastställer vilka fonder i den egna medlemsstaten som omfattas av begreppet "särskilda investeringsfonder" med avseende på tillämpningen av det undantag från skatteplikten som föreskrivs i denna bestämmelse. Icke desto mindre är medlemsstaterna vid utövandet av denna behörighet skyldiga att iaktta det syfte som eftersträvas med nämnda bestämmelse, nämligen att underlätta för investerare att placera pengar i värdepapper via investeringsföretag, samtidigt som principen om skatteneutralitet skall säkerställas såvitt avser uttag av mervärdesskatt på förvaltning av särskilda investeringsfonder som konkurrerar med andra särskilda investeringsfonder, som till exempel fonder som omfattas av tillämpningsområdet för rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/1/EG av den 9 mars 2005.**

3) **Artikel 13 B d 6 i sjätte direktivet 77/388 har direkt effekt i den meningen att en skattskyldig kan åberopa artikeln vid nationell domstol till stöd för ett yrkande om att nationella bestämmelser som påstås strida mot nämnda artikel inte skall tillämpas.**

Underskrifter